

POSTANOWIENIE

31 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 31 października 2025 r. w Warszawie
zażalenia J.P.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku

z 1 sierpnia 2025 r., II Ca 1419/23, II WSC 9/25,

w sprawie z powództwa K.T.

przeciwko J.P.

o zapłatę,

**uchyła zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego do
orzeczenia kończącego postępowanie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 1 sierpnia 2025 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku, na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., odrzucił - jako niedopuszczalną z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia nieprzekraczającą progu z art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. - skargę kasacyjną pozwanego od wyroku tego Sądu z 15 maja 2025 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z 5 października 2023 r. Sąd Okręgowy wskazał, że wartość przedmiotu sporu została przez powoda określona na 30.000 zł, a wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji pozwanego od wyroku Sądu I instancji wynosiła 25.000 zł. Pozwany nie mógł na tym etapie skutecznie wskazać, że wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej wynosi 50.000 zł.

W zażaleniu na powyższe rozstrzygnięcie pozwany zaskarżył je w całości i wniósł o jego uchylenie oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego. Zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398² § 1 k.p.c.; art. 21 w związku z art. 398⁴ § 3, art. 398²¹ oraz art. 368 § 2 k.p.c.; art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. oraz art. 25 § 1 w związku z art. 398²¹ i z art. 368 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że poza przypadkami rozszerzenia powództwa albo zasądzenia ponad żądanie wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może przekraczać wartości przedmiotu sporu ani wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji (zob. np. niepubl. postanowienia Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2003 r., IV CZ 48/03; z 22 czerwca 2006 r., V CZ 40/06; z 28 stycznia 2020 r., V CSK 226/19). Wskazana w pozwie wartość przedmiotu sporu, która nie została sprawdzona i zmodyfikowana przez sąd z urzędu przed doręczeniem pozwu albo na zarzut pozwanego podniesiony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy (art. 25 k.p.c.) pozostaje aktualna w postępowaniu apelacyjnym (art. 368 § 2 k.p.c.) i kasacyjnym (art. 368 § 2 w zw. z art. 398⁴ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.) (zob. np. niepubl. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2024 r., III CZ 296/23).

W okolicznościach niniejszej sprawy należało jednak uwzględnić, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym powód rozszerzył powództwo i obok zgłoszonego w pozwie żądania zapłaty zadośćuczynienia w wysokości 30.000 zł zgłosił żądanie ustalenia na przyszłość odpowiedzialności pozwanego (k. 195). Wartość przedmiotu sporu w zakresie rozszerzonego żądania nie została podana przez powoda na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, nie był również wzywany do jej wskazania ani nie została ustalona przez Sąd Rejonowy.

Wyrokiem z 5 października 2023 r. Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim zasądził od pozwanego na rzecz powoda 25.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 14 lutego 2022 r. do dnia zapłaty (punkt 1); ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość wobec powoda za wszelkie następstwa pozostające w bezpośrednim związku przyczynowym ze zdarzeniem z [...] 2018 r. (punkt 2), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt 3), orzekł o kosztach procesu (punkt 4) oraz nieuiszczonych kosztach sądowych (punkt 5).

Powyższy wyrok pozwany zaskarżył apelacją. Zakresem zaskarżenia objął rozstrzygnięcia zawarte w punktach 1, 2, 4 i 5, a wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczył na kwotę 25 000 zł. Wartość odpowiadała zatem wysokości zadośćuczynienia zasądzzonego od niego na rzecz powoda w punkcie 1. wyroku. Pozwany nie został wezwany do uzupełnienia braków apelacji przez oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia odpowiadającej zakresowi zaskarżenia apelacją wyroku z 5 października 2023 r. Również Sąd Okręgowy nie ustalił wartości przedmiotu zaskarżenia obejmującej wartości obu rozstrzygnięć uwzględniających zgłoszone przez powoda i uwzględnione przez Sąd Rejonowy roszczenia - roszczenie o zapłatę i roszczenie o ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem brak określenia w apelacji pozwanego wartości przedmiotu zaskarżenia jedynie w odniesieniu do rozstrzygnięcia o roszczeniu zapłaty nie uniemożliwiał nadania sprawie biegu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 65/08, niepubl.), a zatem wartość przedmiotu zaskarżenia podana przez pozwanego - w braku wystosowania do pozwanego wezwania w tym przedmiocie - powinna być traktowana przez Sąd

Okręgowy jako dotycząca zaskarżenia dotyczącego punktu 2 wyroku z 5 października 2023 r., co skutować winno również ustaleniem przez Sąd Okręgowy z urzędu wartości przedmiotu zaskarżenia obejmującej rozstrzygnięcia dotyczące obu zgłoszonych przez powoda roszczeń i podjęciem niezbędnych czynności, jakie tak ustalona wartość implikowała.

W tych okolicznościach nie było podstaw do przyjęcia, że utrwaleniu - jako obejmująca oba zgłoszone przez powoda roszczenia - uległa wartość przedmiotu sporu w wysokości 30.000 zł, czy też wartość przedmiotu zaskarżenia w wysokości 25.000 zł, skoro obejmować mogła ona wyłącznie wartość dotyczącą rozstrzygnięcia w przedmiocie tylko jednego ze zgłoszonych przez powoda roszczeń.

W okolicznościach takich, jak wystąpiły w niniejszej sprawie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego zauważono, że uchybienia sądów w zakresie ustalenia wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia czy też błędne określenie tych wartości przez strony nie mogą być determinujące w ramach czynności procesowych mających na celu ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną, od której zależy jej dopuszczalność (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2022 r., III CZ 206/22, niepubl. i z 11 maja 2024 r., III CZ 198/23, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(K.L.)

[a.]